

Prof. dr hab. Czesław Jeśman
Łódź – UM

**NAUCZANIE MEDYCYNY
W WOJSKOWEJ AKADEMII MEDYCZNEJ
IM. GEN. DYW. PROF. BOLESŁAWA SZARECKIEGO**

Abstract

The Academy (WAM) was formed in 1958, following on from the noble traditions of the Medical Higher Education of the Polish Army during the inter-war years. The initial formation and subsequent activities of the first academic departments and clinic were supported by the Medical Academy of Lodz. After several years of activity, WAM became a fully-fledged Higher Education institute which was highly regarded across the country. Apart from the full programme of teaching being equal to those of other Medical Faculties, the students were required to study a range of material needed for Higher Officer training. The programme comprised 7,500 hours of study over the course of 6 years. The institution was located in buildings across Lodz, including those on ul. Źródłowej, Pl. Hallera, ul. Żeromskiego and ul. Żeligowskiego.

The programme of study was identical, or very close to those of existing faculties of Medicine elsewhere in the country. Small groups of military students also studied in the faculties of Pharmacy, Dentistry and Psychology.

Streszczenie

WAM powstał w 1958 roku nawiązując do szczytnych tradycji Wyższego Szkolnictwa Medycznego w Wojsku Polskim w latach międzywojennych. Powstanie i działalność pierwszych zakładów teoretycznych i klinik wspierała Akademia Medyczna w Łodzi. Po kilku latach działalności WAM stał się pełnoprawną wyższą uczelnią medyczną wysoko ocenianą w kraju. Obok pełnego programu nauczania równoznacznego z pozostałymi w kraju wydziałami lekarskimi, studenci byli zobowiązani przyswoić zakres materiału obowiązującego w wyższych szkołach oficerskich. Kwantum programu nauczania wynosił więc ok. 7,5 tysiąca godzin w ciągu 6 lat studiów. Alokacja uczelni pozostawała w Łodzi w obiektach przy ul. Źródłowej, Pl. Hallera, ul. Żeromskiego, ul. Żeligowskiego i innych.

Program nauczania był identyczny, bądź bardzo zbliżony do pozostałych wydziałów lekarskich w kraju. Niewielkie grupy studentów wojskowych odbywało studia na wydziałach farmacji, stomatologii i psychologii.

Tradycję wyższego szkolnictwa medycznego w Wojsku Polskim sięgają roku 1922. Wtedy w Warszawie w Zamku Książąt Mazowieckich, zwanym Ujazdowskim powołano do życia Wojskową Szkołę Sanitarną. Decyzja związana była z ogromnym brakiem

kadry lekarskiej w wojsku. Po zakończeniu działań w I wojnie światowej i wojnie sowiecko – polskiej (1919 – 1921) problem stał się palący. Niewielu lekarzy cywilnych wcześniej powołanych do wojska wyrażało zgodę pozostania w armii. Głównie ze względu na trudy służby i brak motywacji ekonomicznych. Powstała więc pilna potrzeba kształcenia medyków dla potrzeb WP. Ścierały się wówczas dwie koncepcje dotyczące kształcenia: nauczanie adeptów w specjalnych szkołach wojskowo – medycznych, bądź edukacja stypendystów Ministerstwa Spraw Wojskowych w uczelniach cywilnych. Ówczesny major dr Felicjan Sławoj -Składkowski w 1918 roku mówił: "Celem przygotowania odpowiedniej ilości lekarzy czynnych dla wojska, winna powstać ... specjalna Wojskowa Szkoła Lekarska jak to widzimy w Rosji ... i w Niemczech". Gen. bryg. dr Stefan Hubicki stwierdził: "Zadaniem lekarza cywilnego jest leczyć chorego, zadaniem lekarza wojskowego nie pozwolić zdrowemu zachorować".

Koncepcje te zostały zaakceptowane na VI Międzynarodowym Kongresie Medycyny i Farmacji Wojskowej w Hadze w 1921 roku.

„... lekarz wojskowy musi być nie tylko dobrym specjalistą, musi nadto posiadać wszelkie cechy żołnierza, musi dobrze sobie uświadamiać życie żołnierza i wczuć się w warunki tego życia”

gen. Stefan Hubiński

“Kształcenie lekarza musi obejmować wykształcenie zawodowo-lekarskie oraz specjalne wykształcenie wojskowe. Wyszczolenie to powinno być powierzone specjalnym szkołom wojskowej służby zdrowia ...”

Z uchwały VI Międzynarodowego Kongresu Medycyny i Farmacji Wojskowej. Haga 1921

Lekarz wojskowy polski zrozumiał od razu gdzie w jego fachu biegnie granica między miłością do cierpiącego człowieka a obowiązkiem wobec państwa

Gen. dr Stefan Hubiński

Zgodnie z ówczesnymi poglądami rozpoczęto tworzyć wyższe szkolnictwo medyczne w WP.

Szkoły działające w latach 1922 – 1939

Wykształcenie wyższe podchorążowie otrzymywali na wydziałach: lekarskim, lekarskodontystycznym i farmaceutycznym Uniwersytetu Warszawskiego, zaś wojskowe i wojskowo – medyczne we wspomnianych szkołach. Na terenie Zamku działały pełnoprofilowe oddziały szpitalne, wiele zakładów teoretycznych i laboratoriów.

1922- 1939

- Szkoła przyjęła 17 roczników kandydatów
- dyplomy lekarzy, stomatologów, farmaceutów uzyskało 473 oficerów
- w 1939 r. 466 absolwentów pozostawało w służbie czynnej
- Szkoła straciła 26% swoich wychowanków

O utworzeniu Wojskowej Akademii Lekarskiej w Lublinie, bądź Łodzi mówiono w Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w końcu lat trzydziestych. Planowano wówczas utworzyć Wojskową Akademię Lekarską. Lata II wojny światowej rozwały na wiele lat te plany.

Byli lekarzami aby nieść życie dla innych, byli żołnierzami aby umrzeć dla życia innych ...

W okresie zmagania wojennych wielu studentów wydziałów medycznych i chcących uzyskać zawód lekarza wojskowego dostało się na zachód Europy. Polskie Siły Zbrojne odczuwały dotkliwy brak fachowej kadry lekarskiej.

Studenci, bądź kandydaci, którzy pragnęli przywdziać uniformy, mogli się udać do Edynburga czy Winterthur – ośrodków kształcących wojskowych lekarzy dla potrzeb Polskich Sił Zbrojnych. W pierwszym, w stolicy Szkocji przy tamtejszym uniwersytecie, działał Polski Wydział Lekarski, drugi zaś przy uniwersytecie w Zurychu. Ciągłość szkolnictwa została więc zachowana, pomimo trudnych warunków wojennych.

Ośrodki kształcące medyków wojskowych w latach 1939 – 1949

1944-1946	KATEDRA MEDYCZYNY WOJSKOWEJ (Lublin)
1947-1950	BATALION LUB FAKULTET WOJSKOWE przy AM
1945-1946	WOJSKOWO-MEDYCZNA SZKOŁA FELCZERÓW (Łódź)
1947-1950	CENTRUM WYSZKOLENIA SANITARNEGO (Łódź)

**POLSKI WYDZIAŁ
LEKARSKI**

- studowało 337 słuchaczy
- dyplomy lekarzy otrzymało 228 studentów
- przeprowadzono 19 przewodów doktorskich

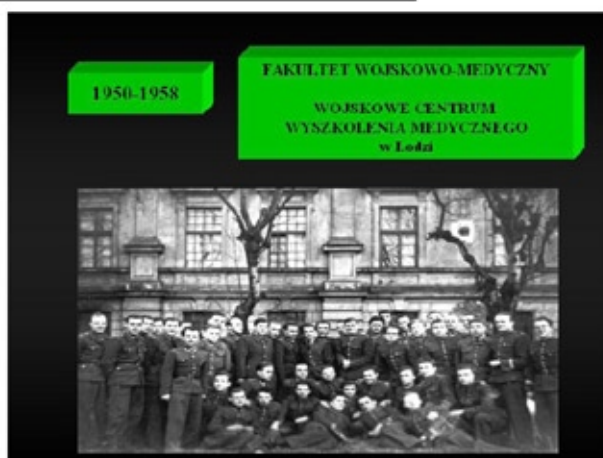

Wszelkie koncepcje i wprowadzane rozwiązania organizacyjne w latach 1945–1958 dotyczące wojskowego szkolnictwa medycznego podyktowane były permanentnym brakiem kadr medycznych tak w wojsku, jak i w cywilnej służbie zdrowia. Liczba medyków w Polsce w 1946 roku w porównaniu do 1938 zmniejszała się: lekarzy i farmaceutów o około 40%, zaś stomatologów o 60 %. Jak więc należało pozyskiwać kadry dla potrzeb wojska, skoro tyle stanowisk, zwłaszcza „w terenie” było nie obsadzonych. W 1949 roku co najmniej 20%, ogółu etatów medycznych zajmowali medycy służby okresowej, którzy prawie wszyscy domagali się szybkiego zwolnienia ze służby. Wśród miast, które pretendowały do ośrodka tworzącego edukację wojskowo – medyczną wybór padł na Łódź – miasto o dobrych perspektywach rozwoju, które na szczęście nie ucierpiało zbyt w następstwie działań wojennych. Aby posiadać „własnych” medyków rozpoczęto organizowanie szkół wojskowych. Ze względu na trudną sytuację kadrową i niedostateczną infrastrukturę postanowiono w latach 1945–1950 utworzyć przy ówczesnych uczelniach wyższych Fakultety Wojskowe w Warszawie, Gdańsku, Krakowie, Łodzi i we Wrocławiu. Ścierały się więc dwie koncepcje szkolenia: fakultatywnego, opartego na bazie akademii medycznej z dodatkowym przygotowaniem wojskowym i wojskowo-medycznym oraz kształcenie w samodzielnej wyższej szkole wojskowo-medycznej. Ze względu na pokaźną liczbę żołnierzy WP, okres „zimnej wojny” na początku lat pięćdziesiątych, a więc realną możliwość wybuchu konfliktu zbrojnego, przewidywano ewentualne użycie broni masowego rażenia, a w następstwie masowe straty sanitarne. Myślę również, że kierownictwo MON słusznie dążyło do utworzenia własnej akademii medycznej, kształcącej lekarzy-oficerów, znacznie lepiej przygotowanych do pracy w jednostce wojskowej w porównaniu do medyków służby okresowej, bardzo dobrze przygotowanych fachowo, jednak o mniejszym doświadczeniu wojskowo-medycznym. Specyfika zawodu oficera-lekarza sugerowała wybranie takiej koncepcji kształcenia. Lekarze cywilni na siłę wręcz wcielani do wojska nie czuli się związani z tym środowiskiem i po przymusowym odbyciu „stażu” szybko wracali do macierzystych miejsc pracy.

Od początku lat pięćdziesiątych zwiększano liczbę katedr o charakterze wojskowo-medycznym: Chirurgii Polowej, Higieny i Epidemiologii Wojskowej, Organizacji i Taktyki Służby Zdrowia, Interny Polowej i inne. Właśnie one stanowiły trzon WCW-Med. Dobrze i pełne wykształcenie lekarskie wojskowi studenci otrzymywali w łódzkiej Akademii Medycznej. Szkolenie medyczne w fakultetach i wojskowo-medyczne w WCWM nie było dobrze zsynchronizowane. Wielu studentów wyrażało niezadowolenie w tej kwestii.

Uruchomienie własnej uczelni wojskowej wiązało się z wieloma trudnościami. W pierwszym rzędzie należało posiadać odpowiednią liczbę kadry naukowo-dydaktycznej o pełnym profilu w zakresie nauk podstawowych i klinicznych. Zwłaszcza chodziło o samodzielnych pracowników nauki, którzy mogli promować swoich potencjalnych

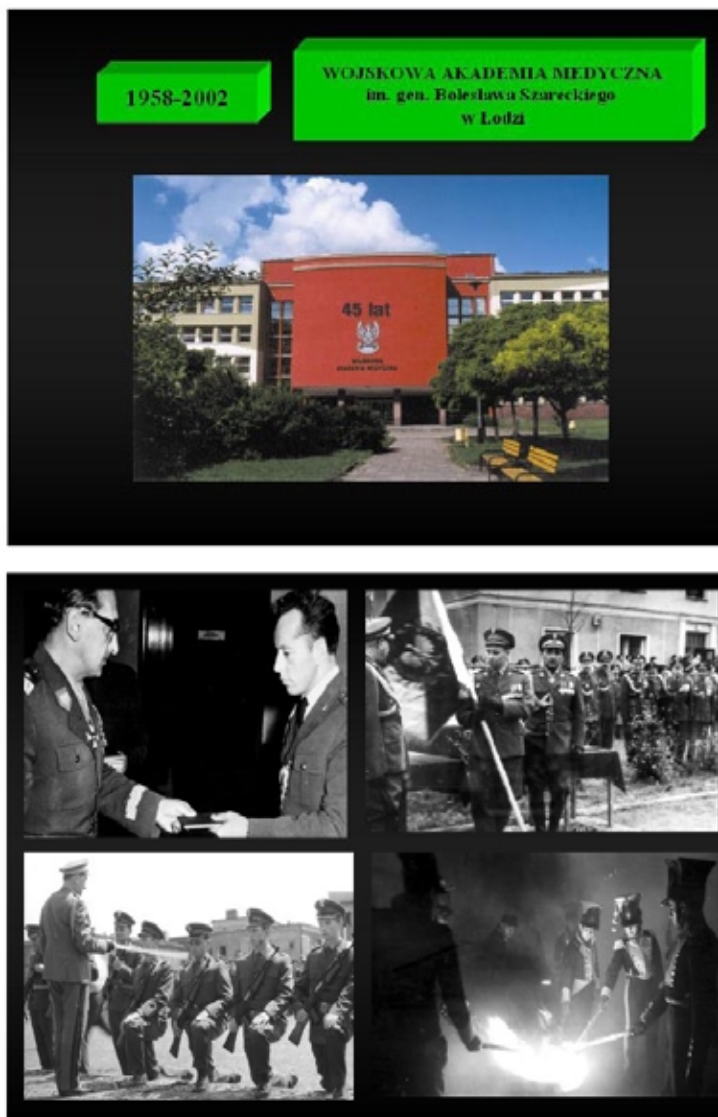

następców. O takich ludzi nie było łatwo. Jeden z założycieli Uczelni mówił: „Nowa wojskowa uczelnia medyczna zorganizowana obok dziesięciu cywilnych uczelni tego typu istniejących w Polsce, nie może ograniczać się wyłącznie do kształcenia lekarzy. Byłoby to wtedy zbyt wąskie. WAM jako ośrodek twórczej myśli wojskowo-medycznej może jedynie uzasadnić swe istnienie”.

Osobnym, trudnym zagadnieniem była baza, zarówno dydaktyczna, lecznicza, jak i zakwaterowanie przyszłych podchorążych. W połowie lat pięćdziesiątych przystąpiono do budowy kompleksu koszarowego przy ul. Źródłowej oraz obiektu nauk podstawowych przy pl. 9 Maja (obecnie pl. gen. Józefa Hallera).

Do powstania Uczelni przyczyniło się wiele znanych nazwisk. Wspomnę jedynie dwóch lekarzy, promotorów wskrzeszenia Uczelni. Od końca lat czterdziestych wielkim zwolennikiem utworzenia akademii był gen. dyw. prof. dr med. Bolesław Szarecki – szef Departamentu Służby Zdrowia MON i późniejszy jego następca – gen. bryg. dr med. Mieczysław Kowalski. Wpływowa działalność późniejszego patrona Uczelni u wyższych przełożonych uzyskała przychylność w zakresie decyzji o powołaniu do życia Akademii.

Pierwsza Uchwała Rady Ministrów w sprawie utworzenia Wojskowej Akademii Medycznej ukazała się 7 XI 1957 roku. W styczniu 1958 roku obowiązki komendanta WCWMed pełnił płk dr Czesław Półtorak, który zarazem kierował organizacją WAM. Prowadzono w tym czasie rozmowy z kierownictwem Akademii Medycznej w Łodzi w sprawie obsadzenia stanowisk naukowych i dydaktycznych w Uczelni. Należy podkreślić bardzo przychylne i życzliwe stanowisko dla WAM ówczesnego rektora AM w Łodzi prof. dr med. Mariana Stefanowskiego - późniejszego *doctora honoris causa* WAM.

Resortowy rozkaz MON z dnia 19 V 1958 roku nakazywał rozformowanie WCWMed i od 1 VII 1958 roku utworzenie Wojskowej Akademii Medycznej. W skład Uczelni weszły: WCWMed., Wojskowy Szpital Kliniczny w Łodzi, Centralny Szpital MON w Warszawie i Ośrodek Szkolenia Oficerów Rezerwy w Przemyśle.

Pierwsza uroczysta inauguracja roku akademickiego odbyła się 3 X 1958 roku w obecności przedstawicieli kierownictwa MON z ministrem na czele i komendantem, pułkownikiem – wkrótce generałem brygady profesorem Marianem Garlickim.

Statut Uczelni nakładał na nią zasadnicze zadanie: organizowanie studiów medycznych i kształcenie słuchaczy na lekarzy, teoretyczne i praktyczne szkolenie ogólnowojskowe, kształcenie kadr dla potrzeb wojskowej służby zdrowia, oraz prowadzenie prac naukowo-badawczych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb wojskowej służby zdrowia.

Na 36 katedr i klinik – czternastoma kierowali wówczas oficerowie. WAM w dużym stopniu korzystała z przychylności AM w Łodzi. W tym czasie trudno było mówić o samodzielnej Uczelni.

Jednak z roku na rok Alma Mater krystalizowała się, krzepła i rozwijała pod każdym względem. Na początku 1960 roku wyodrębniono Bibliotekę, następnie kolejno Katedrę Patologii Ogólnej i Doświadczalnej, Biologii, Anestezjologii, Medycyny Morskiej w Gdyni. W latach 1962–1964 ukształtowano komplet katedr i klinik niezbędnych dla dobrego funkcjonowania Uczelni.

Z każdym rokiem przybywało samodzielnych pracowników nauki i osób ze stopniem naukowym w mundurach. To wzmacniało Uczelnię, nadawało jej samodzielnego charakteru, oraz odsuwało od nadal bardzo życzliwej AM w Łodzi – na osobną, swoją drogę rozwoju.

W czerwcu 1964 roku oddano do użytku nowy budynek 2 Centralnego Szpitala Klinicznego WAM w Warszawie (ul. Szaserów) z 17 klinikami i zakładami, wliczając część pozostającą na ul. Koszykowej. Stanowiło to ogromne wzmocnienie dla Uczelni. Wspomniany szpital w Warszawie, prawie co roku zwiększał liczbę klinik i zakładów. W roku 1974 posiadał ich ponad 30 i pełnił ważną rolę Centrum Kształcenia Podypłomowego WAM.

Charakterystycznym systemem organizacyjnym w 1974 roku były instytuty. Wydzielono następujące: Instytut Medycyny Wojskowej (komendant – płk prof. dr hab. Andrzej Słowiński), z Zakładami: Organizacji Ochrony Zdrowia Wojsk, Organizacji Ochrony Zdrowia i Służby Zdrowia Obrony Cywilnej, Higieny i Epidemiologii, Ochrony Radiologicznej i Toksykologii, Farmacji Wojskowej, Taktyki i Rodzajów Wojsk.

Instytut Biologiczno-Morfologiczny (komendant – gen. bryg. prof. dr hab. Wiesław Łasiński) z Zakładami: Anatomii Człowieka, Biologii, Histologii, Anatomii Patologicznej (Patomorfologii Klinicznej).

Instytut Fizjologiczno-Biochemiczny (komendant płk prof. dr hab. Józef Sysa, następnie płk prof. dr hab. Henryk Tchórzewski) z Zakładami: Biochemii, Chemii Ogólnej, Biofizyki, Farmakologii, Fizjologii, Mikrobiologii Lekarskiej, Patofizjologii.

Instytut Medycyny Morskiej (komendant, kmdr prof. dr hab. Kazimierz Ulewicz, później kmdr prof. dr hab. Kazimierz Dęga) z Zakładami: Higieny i Ergonomii Medycyny Morskiej, Medycyny Podwodnej, Epidemiologii i Medycyny Tropikalnej.

Instytut Higieny Psychiczej (komendant – płk prof. dr hab. Zdzisław Rydzyński) w składzie: Klinika Psychofizyczna, Zakład Psychologii Klinicznej, Centralna Przychodnia Psychologiczna w Warszawie.

Instytut Narządów Zmysłów (komendant – płk prof. dr hab. Zofia Krawczyk) z Klinikami: Laryngologiczną, Okulistyczną, Neurologiczną, Neurochirurgiczną (od 1975 roku), Chirurgii Twarzowo-Szczękowej, Instytut Chirurgii (komendant – płk prof. dr hab. Jan Leńko, później płk prof. dr hab. Bronisław Kozłowski i płk prof. dr hab. Stanisław Barcikowski), z Klinikami: I Chirurgiczną, II Chirurgiczną, Chirurgii Urazowej, Chirurgii Polowej i Ortopedii, Urologiczną oraz Zakładem Anestezjologii.

Instytut Medycyny Wewnętrznej (komendant – płk prof. dr hab. Władysław Tkaczewski, następnie płk prof. dr hab. Konstanty Markiewicz) w składzie: Kliniki – I–IV Chorób Wewnętrznych, Chorób Płuc, Obserwacyjno-Zakaźna oraz Zakłady Analityki Lekarskiej, Farmakologii Klinicznej (od 1979 r.).

Poza strukturą Instytutów znalazły się Katedry: Chorób Dzieci, Ginekologii i Położnictwa z Kliniką, Historii Medycyny z Muzeum, Medycyny Sądowej, Radiologii Lekarskiej, Nauk Społecznych i Zakład Dydaktyki (przejściowo). Unikalne Muzeum Polskiej Wojskowej Służby Zdrowia, obecnie Muzeum UM, stanowi największą (ponad 700 m²) tego typu placówkę wśród AM w kraju (zbiór malarstwa, starodruków, narzędzi itp.)

Ważną datą dla Uczelni było nadanie jej imienia gen. dyw. prof. Bolesława Szareckiego – wybitnego chirurga, twórcy polskiej szkoły chirurgii polowej, największego inicjatora powstania Uczelni. Uroczystość nadania imienia odbyła się 9 maja 1975 roku, od tej pory dzień ten był świętem Uczelni.

Proces krystalizacji został zakończony w drugiej połowie lat siedemdziesiątych. W 1976 roku powstała bowiem Katedra i Klinika Chorób Dzieci.

Pewna reorganizacja instytutów, częściowo zakładów i klinik miała miejsce w 1980 roku, zasadniczo zmiany nie były duże.

W 1982 roku oddano do użytku nowoczesny obiekt przeznaczony dla Instytutu Diagnostyki, Patomorfologii, Analityki Lekarskiej i Medycyny Sądowej. W tym samym roku ukończono budowę nowoczesnej pływalni i nieco później hali sportowej.

W 1983 roku utworzono II Klinikę Chorób Płuc, a w 1985 r. Zakład Medycyny Sportowej.

Z jakim ogromnym trudem organizacyjnym, cegła po cegle, budowano Uczelnię, która w tym okresie, jak i później, plasowała się w krajowej czołówce innych akademii medycznych.

Lata dziewięćdziesiąte nie należały do optymistycznych dla Uczelni, ukazywało się bowiem coraz więcej publikacji w prasie wojskowej jak i lokalnych dziennikach mówiących o możliwości rozwiązania Akademii. Dziesięcioletnia nieustanna restrukturyzacja nie sprzyjała rozwojowi Alma Mater.

Pomimo tego Uczelnia nawiązała współpracę z podobnymi placówkami na Zachodzie: Uniwersytecką Uczelnią Medyczną Armii USA, Sanitarną Akademią Bundeswehry w Monachium, Szkołą Służby Zdrowia Armii Francuskiej w Bordeaux i innymi. Władze Uczelni słusznie starały się znaleźć akcenty głównie wojskowo-medyczne w zagranicznej współpracy.

Mówiąc o latach dziewięćdziesiątych, należy wspomnieć o ważnym wydarzeniu w życiu Uczelni, tzn. o nawiązaniu do szczytnych tradycji wyższego szkolnictwa medycznego w Wojsku Polskim. Uroczystość, jaka odbyła się w końcu czerwca 1992 roku, kiedy to przed 70-ciu laty na terenie zamku książąt mazowieckich w Ujazdowie

w Warszawie rozpoczęła działalność Wojskowa Szkoła Sanitarna, kształcąca lekarzy w mundurach w niepodległej II Rzeczypospolitej.

W 1995 roku Uczelnia otrzymała Statut WAM, zaś w 1997 w związku z uroczystościami 75-lecia Wyższego Szkolnictwa w WP, jubileusz zaszczycił swą obecnością Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski.

Druga połowa lat dziewięćdziesiątych to dalsze zmniejszenie naboru kandydatów do WAM i rozbudowa części cywilnej Uczelni.

W 1998 roku studia magisterskie w zakresie zdrowia publicznego, rok później fizjoterapii.

W 2000 roku po kilkuletniej adaptacji otwarto Centrum Kliniczno-Dydaktyczne – nowoczesny, kilku profilowy szpital. Zespół nauk teoretycznych przeniesiono do innych budynków.

Władze Wojskowej Akademii Medycznej

Komendantanci/ Rektorzy: gen.bryg.prof. Marian Garlicki (1958 – 1965), gen.bryg. prof. Wiesław Łasiński (1965 – 1972), płk prof. Józef Barancewicz (1972 – 1975), gen.bryg. prof. Jerzy Bończak (1975 – 1978), płk prof. Tadeusz Brzeziński (1978 – 1981), gen.bryg. prof. Władysław Tkaczewski (1981 – 1991), gen.bryg.prof. Henryk

Chmielewski (1991– 1998), płk prof. Jan Chojnacki (1998 – 2002), płk prof. Krzysztof Zeman (2002).

Zastępcy (Prorektorzy) ds. nauki i szkolenia: płk prof. Jan Leńko (1958 – 1966), płk prof. Marek Kański (1966 – 1973), płk prof. Leszek Cieciora (1973 – 1974), płk dr hab. Władysław Tkaczewski (1974 – 1981), płk prof. Andrzej Kulig (1981 – 1984), płk prof. Hieronim Bartel (1984 – 1991), płk prof. Józef Kędziora (1991–1997), płk prof. Krzysztof Zeman (1998-2002), płk prof. Zbigniew Baj (2002).

Zastępcy (Prorektorzy) ds. klinicznych: płk prof. Andrzej Himmel (1958 – 1968), płk prof. Jan Bromowicz (1968 – 1970), płk prof. Mieczysław Strzałko (1970 – 1973), płk prof. Zdzisław Ruszczak (1973), płk prof. Zdzisław Rydzyński (1973 – 1981), płk prof. Kazimierz Trznadel (1981 – 1984).

Od 1984 roku połączono stanowiska zastępcy ds. klinicznych i zastępcy ds. dydaktycznych.

Funkcję tę pełnili: płk prof. Henryk Chmielewski (1984 – 1986), płk prof. Stefan Szram (1986 – 1991), płk prof. Henryk Goch (1991–1998), płk prof. Marek Luciak (1998–2002).

KOMENDANCI-DZIEKANI WYDZIAŁU LEKARSKIEGO WAM

- **Płk dr Bolesław GWÓŹDŹ**
- **Płk doc. Józef BORSUK**
- **Płk doc. Jan CHOMICZEWSKI**
- **Płk doc. Władysław TKACZEWSKI**
- **Płk doc. Kazimierz TRZNADEL**
- **Płk doc. Andrzej KULIG**
- **Płk doc. Hieronim BARTEL**
- **Płk doc. Stefan SZRAM**
- **Płk doc. Jan GOCH**
- **Płk prof. Jan CHOJNACKI**
- **Płk prof. Krzysztof ZEMAN**
- **Płk prof. Józef KOCUR**
- **Płk prof. Jan BŁASZCZYK**

Komendantanci / Dziekani Wydziału Lekarskiego: płk doc. Bolesław Gwóźdź (1958 – 1959), płk prof. Józef Borsuk (1958 – 1964), płk prof. Jan Chomiczewski (1964 – 1971), płk doc. Władysław Tkaczewski (1971 – 1974), płk doc. Kazimierz Trznadel (1974 – 1977), płk prof. Andrzej Kulig (1977 – 1980), płk prof. Heronim Bartel (1980 – 1984), płk doc. Stefan Szram (1984 – 1987), płk prof. Jan Goch (1987 – 1991), płk prof. Jan Chojnacki (1991– 1998), płk prof. Krzysztof Zeman (1998), płk prof. Józef Kocur (1998 – 2001), płk prof. Jan Błaszczuk (2001 – 2002)

Ze względu na ograniczoną objętość publikacji nie jestem w stanie wymienić wszystkich zastępców komendanta Akademii i Wydziału Lekarskiego oraz innych osób funkcyjnych.

Uczelnia mogła się szczycić posiadaniem własnego czasopisma *Biuletyn WAM*, w którym zamieszczano wiele bardzo cennych publikacji naukowych. Redaktorami wydawnictwa byli najwybitniejsi pracownicy nauki Akademii. W ciągu 40 lat istnienia *Biuletyn* zamieścił ponad 2000 publikacji, jego nakład wahał się od 1200 do 400 egzemplarzy.

Warto wspomnieć o działalności Studenckiego Towarzystwa Naukowego, które jest wyrazem inicjatywy naukowej słuchaczy jak też zainteresowania przełożonych kierujących kołami naukowymi.

W ciągu ponad 40 lat działalności członkowie STN zorganizowali wiele konferencji naukowych krajowych i zagranicznych. Zaprezentowali ponad 700 prac, z których wiele opublikowano w *Biuletynie*. Studenci WAM posiadali czasopismo pt. *Nasze Sprawy*, gdzie zamieszczane były publikacje zarówno naukowe jak i traktujące o życiu Uczelni.

Działalność Akademii nie ograniczała się jedynie do dydaktyki i badań naukowych. Wspomnieć należy o sprawach społecznych i sportowych. Na terenie Uczelni działało Koło Opiekunów Społecznych. Podchorążowie współdziałali podczas różnych akcji z Chorągwią Łódzką ZHP. Na terenie uczelni działa Klub Honorowego Krwiodawstwa.

W dziedzinie kultury studenci Akademii posiadali spore zasługi. Od 1958 roku działał Studencki Teatr Verbum, jego działalność artystyczna była wielokrotnie nagradzana. W pracach teatru czynnie uczestniczyło około 400 osób.

Wspomnieć należy o zespole muzycznym Wirusy, działającym na przełomie lat 60-tych i 70-tych, który zaprezentował ponad 200 koncertów. W połowie lat 70-tych działał także chór męski studentów WAM.

Na zakończenie należy wspomnieć o sportowcach. Wychowanie fizyczne odgrywało dużą rolę w życiu studenckim. Z Wojskowej Akademii Medycznej wywodzili się zawodnicy zajmujący się sportem rekreacyjnie, ale także walczący w pierwszoligowych drużynach. Reprezentanci WAM zazwyczaj periodicznie uczestniczyli w różnych rozgrywkach pomiędzy szkołami wojskowymi, a także cywilnymi akademiami medycznymi. Zazwyczaj plasowali się na dobrych miejscach.

1958-2002

- **mury uczelni opuściło ponad 6000 oficerów: lekarzy, stomatologów, farmaceutów, psychologów**
- **razem z CKP WAM 224 pracowników uzyskało tytuł profesora, 340 doktora habilitowanego, 2000 doktora nauk**
- **specjalizację w szpitalach klinicznych uzyskało ponad 8200 lekarzy**

W okresie blisko 45 lat działalności, Uczelnia wykształciła wybitnych profesorów z wielu dziedzin medycyny, znanych nie tylko w kraju ale i za granicą, naukowców, którzy mogą poszczycić się ogromnym dorobkiem w aspekcie wydawniczym, dydaktycznym i wychowawczym. Byli oni opiekunami, patronami i nauczycielami wielu wybitnych już teraz samodzielnych pracowników nauki.

Dorobek w każdej dziedzinie jest duży. Z pewnością można stwierdzić, że WAM znacząco przysłużyła się do rozwoju nauki i medycyny polskiej. Obroniono 1463 rozprawy doktorskie, ok. 164 osób uzyskało tytuł profesora, a 194 stopień naukowy doktora habilitowanego. Od 1964 roku w CKP w Warszawie przeprowadzono ponad 300 doktoratów i blisko 100 habilitacji. Tytuły profesora nadzwyczajnego nadano 23, a zwyczajnego 11 naukowcom.

Rok 2000 stał się przełomowym, bowiem Uniwersytet Łódzki, Akademia Medyczna i WAM przystąpiły do rozmów w sprawie połączenia uczelni. Powołano także Międzyuczelniany Zespół ds. Integracji.

Kilkakrotne spotkania zespołu doprowadziły do zaproponowania kilku opcji połączenia uczelni. Oczywiście każda z nich broniła własnej tożsamości i interesów.

W dniu 8 IV 2002 roku został podpisany list intencyjny: „Minister Zdrowia – Mariusz Łapiński i Minister Obrony Narodowej – Jerzy Szmajdziński, działając zgodnie z wolą Senatów Uczelni wyrażają niniejszym intencje połączenia Akademii Medycznej

w Łodzi i Wojskowej Akademii Medycznej im. Bolesława Szareckiego w Uniwersytecie Medycznym.

Celem połączenia Uczelni jest w pełni wykorzystanie potencjałów: dydaktycznego, naukowego i kulturowego, polepszenie jakości kształcenia studentów, przeddyplomowego oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej ziemi łódzkiej i województw ościennych.

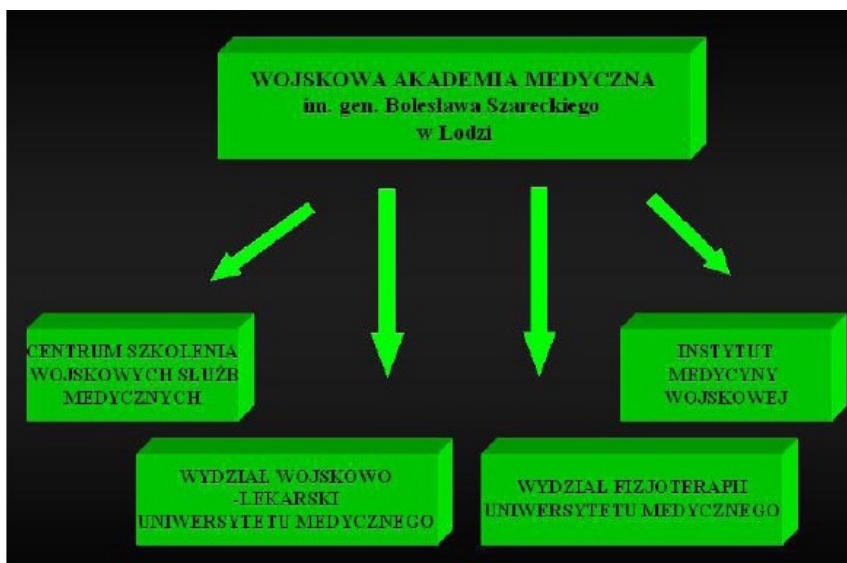
Wyrazem ostatniego akcentu działalności WAM były uroczystości związane z jubileuszem 80-lecia Wyższego Szkolnictwa Medycznego w WP i 45-lecia Wojskowej Akademii Medycznej (21–22 czerwca 2002 rok). Program zawierał uroczystość: nadania tytułów *doctora honoris causa* dwóm profesorom WAM, ostatnią promocję absolwentów i rozdanie dyplomów, oraz odsłonięciem tablicy pamiątkowej poświęconej profesorom i pracownikom WAM oraz historyczną sesję naukową.

DOKTORZY HONORIS CAUSA

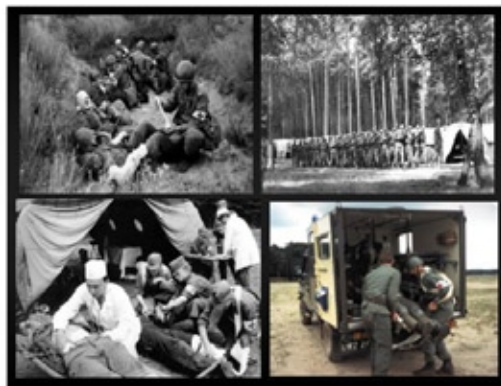
- Marian GARLICKI, Marian STEFANOWSKI, Antoni FALKIEWICZ, Mieczysław KĘDRA, Witold ZAWADOWSKI, Augustyn DOLATKOWSKI, Dymitr ALEKSANDROW, Mikołaj IWANOW, Jan KOSTRZEWSKI, Stanisław POKRZYWNICKI, Wiesław ŁASIŃSKI, Fiodor KOMAROW, Jan LENKO, Jan PRUSZYŃSKI, Hans GESTEWITZ, Witold RUDOWSKI, Jan CHOMICZEWSKI, Peter THOMAS, Enrique MENDEZ, Władysław TKACZEWSKI, Sylwester CZAPLICKI, Josef FUSEK, Stanisław BARAŃSKI, Jan HAFTEK, Antonin SEIGNEURIC, Zofia KRAWCZYK, Leszek CIECIURA, Kornel GIBIŃSKI, Zdzisław RUSZCZAK, Kazimierz TRZNADEL

Pragnę podziękować Prorektorowi UM w Łodzi do spraw Rozwoju Uczelni prof. dr hab. Krzysztofowi Zemanowi za przekazanie cennych materiałów ikonograficznych wykorzystanych w publikacji, oraz Rzecznikowi Prasowemu UM mgr Mirosławowi Wdowczykowi, który jak wiem także posiada udział w ich zebraniu.

Film, 15 minut

Felicjan Składkowski: Stanowisko lekarza w wojsku polskim. *Bellona* 1919 R. 2 nr 4 s. 241-254; Stefan Hubicki: Wojskowa szkoła sanitarna. *Lekarz Wojskowy* 1923 R. 4 nr 1 s. 24-34; Tenże: W sprawie Akademii Wojskowo-Lekarskiej. *Lekarz Wojskowy* 1924 R. 5 s. 350; Kalendarium Wojskowej Akademii Medycznej im. gen. dyw. prof. dr med. Bolesława Szareckiego 1958-1988/ pod red. Michała Bajaka, Tadeusza Klimaszewskiego. Łódź 1988; 80 [Osiemdziesiąt] lat wyższego szkolnictwa medycznego w Wojsku Polskim 1922-2002/ [red. Mirosław Wdowczyk]. Łódź 2002; Czesław Jeśman: Droga Wojskowej Akademii Medycznej im. gen. dyw. prof. Bolesława Szareckiego do Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. *Kronikarz* 2002/2003 R.1 nr 1/2 s. 19-27, il., portr., tab., bibliogr.; Toż. W: Sześćdziesięciolecie Wydziałów Medycznych 1945-2005/ [red.] Teresa Pajszczyk-Kieszkiewicz. Łódź 2005 s. 915-925; Joanna Jeśman, Czesław Jeśman: Muzeum Polskiej Wojskowej Służby Zdrowia Wojskowej Akademii Medycznej i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. *Kronikarz* 2003/2004 R. 2 nr 2 s. 225-243, il., portr., bibliogr.; Marek Krzysztof Dudkiewicz: Wojskowa Akademia Medyczna im. gen. dyw. prof. dr med. Bolesława Szareckiego w latach 1958-1988. Warszawa 1990 Wojskowy Instytut Historyczny. Rozprawa doktorska. Promotor: prof. dr hab. Kazimierz Sobczak; Krzysztof Walczewski: Problematyka wojskowo-medyczna w pracach doktorskich i habilitacyjnych obronionych w Wojskowej Akademii Medycznej: analiza i jej struktury i znaczenia dla wojskowej służby zdrowia. Łódź 1998 Wojskowa Akademia Medyczna im. gen. dyw. prof. Bolesława Szareckiego. Rozprawa doktorska. Promotor: prof. dr hab. Józef Kocur